

Mnogo pravljic si pripoveduje prosto ljudstvo o Rojenicah; hočem jih tukaj nekoliko zapisati:

Enkrat zgodaj v pomladi, ko je še debel sneg zemljo pokrival, začne Rojenica klicati: „Kmet sej bob!“ Kmet gré bob sejat, pa vés se mu potaka v neko globoko jamo. Nevoljen reče kmet Rojenici: „Sejal sem ga, pa žeti mi ga ne bo treba.“ Ona mu pa odvrne: „Kjer si ga sejal, tam ga boš žel“; in zares, toliko je zrastle boba, da ni vedel, kam bi ga shranil.

Drugokrat ravno na binkoštno nedeljo zgodaj zjutraj stopi Rojenica iz votline, in oziraje se po zraku reče: „Ko bi zdaj kmet prošó sejal, dobil bi ga stotero.“ Neki kmet, ki je to slišal, vse svoje nezorane in neobsejane njive s prosom poseje, in dobil ga je stotero.

Pa tudi burke so Rojenice rade vganjale s kmeti. Tako zakliče enkrat Rojenica: „Kmet sej bob!“ pa ko je kmet bob sejal, izraste sicer bobovina neizmerno dolga, pa brez štročja. Žalosten in nevoljen vzame kmet koso, da bi bobovino pokosil. Rojenica pa se ga usmili in reče: „Ne kosi je, ampak piplji jo, kadar bo zrela.“ In res, ko je bobovina dozorela, jo popipljejo, in celo steblo bilo je polno debelega zrnja.

Neka Rojenica je zahajala v kmečko hišo na posteljo spat, pa ko vidi, da gospodinji ni všeč, ji dá klopčič ter reče: „Ta klopčič ti dam, zato ker sem hodila na tvojo posteljo spat, pa nikdar ne smeš reči, „da bi le že bil skoraj konec in tudi o koncu ne smeš nikdar govoriti, kadar boš iz tega klopčiča nit motala.“ Dokler ni konca imenovala, se je zmiraj izmotavala lepa preja. Enkrat pa reče gospodinja: „To je vendar čudno, da iz tega klopčiča ni nikdar konca“; in čuda! prav tedaj je iztekel konec.

Prerokovale so tudi Rojenice nekemu fantičku pri porodu, da se bo obesil, kadar bode enajsto leto nastopil. Starši so se silno prestrašili in premišljevali so, kako bi svojega otroka oteli hude osode. Naučili so fantička, da naj vsako delo začne v Božjem imenu. Ko je prišla njegova ura, reče: „Zdaj se pa grem obesit v Božjem imenu“, — vzame vrv ter gré v goščavo. Tukaj priveže vrv za vejo, in ko si zanjko nastavi, pravi: „Zdaj se bom pa obesil v Božjem imenu.“ Pa vrv se mu utrga. Zopet si jo zveže in si dene zanjko na vrat, pa zopet se utrga vrv. Še tretjokrat poskusi, pa tudi zdaj se mu utrga vrv, če lih je bila jako močna. Med tem mu ura mine, in on se povrne zdrav in vesel domú. (Dal. prih.)

Slovenska Matica.

V tretjej seji opravnega odseka 9. julija 1864 je najprvo bilo tajniku rečeno, da je bral dopis c. kr. deželnega prvosedstva 14. junija l. l., ki oznanja, da so Maticina pravila potrjena, in da je bral dopis, v katerem idrijski mestni odbor oznanja, da je idrijska mestna občina v društvo stopila za ustanovnico, ter da sta gg.: Leopold Urbas in Dragotin Höchtel pristopila za uda. O tej priliki je bilo opomnjeno, da §. 9 potrjenih Maticinih pravil govori: „knjižnice in vsakovrstne družbe so nesmrtné; če se torej hoté zagotoviti, da bodo prejemale vse knjige, kolikor jih na svitlo dá Matica, morajo plačati po 100 gold. a. vr. ali precej, ali pa v 5 letih“, in rečeno je bilo, da izmed družeb, kolikor jih je do zdaj pristopilo k Matici, nekatere niso zagotovile ali plačale po 100 gold. a. vr.; zato je seja sklenila, naj se po „Novicah“ razglasi kratek posnetek denšnjega razgovora z opombo, kaj velé pravila o tej stvari. — Dalje se je ukrenilo: da se dadé potrjena zdaj Maticina pravila natisniti v 2000 iztiskih, in da se jih 100 iztiskov še po vrhi naredí na lepšem listu za posebne osebe, — da se naredí

imenik Maticinih udov po vrsti, kadar kateri pristopi v družbo, ali da udovosnovalnega odbora še ni mogoče va-nj zapisati, dokler se sami ne oglasijo za društvenike; — da se vsem začasnim odbornikom osobno pošlje povabilo k pristopu v Maticino družbo in njena pravila; — da se razpošlje škofijam povabilo k pristopu v družbo s prošnjo v slovenskem jeziku pisano, da namreč to povabilo blagovoljno razdelé po svojih dekanijah, in da k milostljivemu ljubljanskemu knezoškofu pojde za tega delj posebno poslanstvo; — da se v zapisnik sej slovenske Matice po imenu postavijo ti-le gospodje, ki so se do zdaj oglasili za poverjenike (mandatarje): Davorin Trstenjak, župnik v Št. Jurji na Štírskem, Ivan Macun, c. k. gimnazijski profesor v Zagrebu, Andrej Pirnat, rudarski uradnik v Golcih na Štírskem, dr. Janko Srnec, odvetni koncipist v Mariborji, Dragotin Šavnik, lekar v Kranji, Adalbert Candolini, c. kr. kótarski adjunkt v Kostanjevici, Dominik Čolnik, posestnik na Drvanji blizo Št. Lenarta pri Mariborji, in dekan Tutek v Št. Lenartu. — Gospod dr. Zupanec je nasvetoval, kar je tudi seja potrdila, naj opravični odsek gosp. Remica, župnika v Loki, prosi, da bi hotel biti Matici za poverjenika. Gospod dr. E. H. Costa je bral zasobno pismo g. Ivana Macuna, ki vpraša o poslih, ktere dobođe poverjenik, in sklenilo se je, naj se pošlje vsacemu poverjeniku posebej dekret z napotkom (inštrukcijo), kako naj blagovoli v svojej častnej družbi pošiljati novce in imena Maticinih udov. — Tudi se je ukrenilo, da se za večé pošiljanje po pošti naredí društven pečatnik z napisom: „Slovenska Matica v Ljubljani“, za navadna pisma pa da se naročé marke, s kterimi se lahko pečati, a da morajo tudi imeti napis: „Slovenska Matica v Ljubljani“; — da čitalnični strežaj za Maticine opravke dobođe plačo od 1. maja l. l., ker takrat je začel to službo opravljati; — da tajnik naredí vložni vpisnik; — da večé račune, predno se plačajo, mora viditi opravični odsek; — da se ključí Maticine blagajnice izročé tudi kjučarjema gg.: dr. E. H. Costi in Francetu Ksav. Šovanu, a da mora blagajnik za vsakdanje potrebe imeti zmerom po 100—200 gold. av. vred. zunaj blagajnice; — da se pošljejo Maticina pravila in povabilo k pristopu v nje društvo: češkej, lužiškej, srbskej, hrvaškej, dalmatinskej in ogersko-slovenskej Matici ter tudi kmetijskej družbi v Ljubljani in Gorici, pa kmetijskej podružnici v Celji; druge se bodo še povabile pozneje.

Dopisi.

V Celji 9. julija. = Ko se je zvedilo, da je društvo južne železnice zavoljo nekíh razprtij, ki jih je imelo v Gradcu zavoljo svojih ondašnjih velikih fužinarskih naprav (Walzwerke), v kterih šine in druge pri železnici potrebne reči izdeljujejo, sklenilo, te naprave v Gradcu podreti in jih v Kaniži na Ogorskem ustanoviti, kjer ima društvo 66 oralov svoje zemlje, je naš mestni odbor hitro deputacijo k ravnateljstvu južne železnice na Dunaj poslal in prosil, da bi se te velike fužine v Celje preselile, in je tudi obljubil društvu potrebne zemljišča zastonj prepustiti. Danes je deputacija iz Dunaja nazaj prišla, in je vse židane volje, ker je bila pri velikih gospodih kaj prijazno sprejeta, in ji je bilo obljubljeno, da bo društvo z veseljem, kar se bo le dalo, na to gledalo, da naše mesto te fužine dobí, posebno zato, ker premog (Steinkohle) ni nikjer tako dober kup, kakor oni iz bližnje Bukovice. Ravnateljstvo železnično je obljubilo, da bo s toliko večim veseljem željam celjskega mesta ustreči si prizadevalo, ker je

ta celjska deputacija prva, ki se s kako prošnjo do društva obrne, odkar ima južno železnico v svoji lasti, v tem, ko drugod nimajo ostrih in grenkih besed zadosti, da bi društvo, njegovo gospodarstvo in njegove naprave grajali. Da je danes veseli up kakor blisk naše mesto prešinil, se nihče čudil ne bo, kdor vé, kako zlo zapuščeno da je zdaj naše nekdanje živo in premožno mesto, in kakošen dobiček da bi bil Celjanom, ako bi se sèmkaj prestavile te fužine, pri katerih ima svojo službo okoli 600 delavcev in uradnikov, ki skupaj na leto čez milijon plače dobivajo. — Naj vam povem še kratek, pa popolnoma resničen in gotovo zanimiv roman! — Pred nekimi leti pride na spodnje Štajarsko nek gospod, ki si je popred v deželi, pod krono svetega Štefana spadajoči, svoj kruh služil, in saboj pripelje mladega in kaj zalega fanta, ki je, kakor je rekel, njegov striček, in ki bo nekaj časa pri njem ostal, se v kupčijskih vednostih vadil, potem pa v komptoir (pisarnico) neke velike kupčijske hiše stopil. Vse to je dobri stric za svojega mladega žlahtnika že preskrbel. Stric in striček sta bila kaj zlo prijatla; zmiraj sta bila vkup, in zali striček je v vseh gosposkih družbah zavoljo svoje prijaznosti in priljudnosti posebno dopadal; se je rad razveseljeval, doma se pa nek prav pridno kupčijskih vednosti učil. Al kaj se nenadoma pred nekimi dnevi zgodi? — Zali striček je naenkrat — prav zdravo dete povil (rodil). Striček namreč je bila ljubica stričeva, ki si jo je ta, kot mladega gospoda oblečeno, iz Ogerskega na Štajarsko seboj pripeljal. — V vsem Celji je bil dosedaj na očitnih krajih — kavanah in gostivnicah — le en sam slovansk časopis, in ta le v enem samem natisu, namreč „Novice“; — od prvega tega meseca pa so še te — zginile! To glasno priča, kakošen naroden živelj vlada pri nas. Potem pa pravite: Narod se mora v svojem maternem jeziku mikati!

Iz Maribora. (*Vabilo.*) Čitavnica mariborska napravi dne 31. t. m. večo besedo v Kartinovi dvorani po sledečem načrtu: Zbor bo pel pesmi: „Slava Slovencom“ od Riharja, „Slovenska dežela“ od Miklošiča, „Pušku na klin“ od Lisinskega, „Kdo je mar“ od B. Ipavca, „Staročesko“ in „Naprej“. Vmes se bodo glasili samospevi, četverospjev, glasovir in deklamacija. Po besedi bo godla mestna godba. — Vstopni listi po 40 krajc. se dobijo v čitavnici. Da se vsacemu prostor shrani, je treba, da se za-nj vsaj 8 dni pred besedo oglasi.

Iz Ptujja 8. julija. — i. 5. dne t. m. so imeli duhovniki ptujške okolice duhovniško skupščino, ktere se je 31 gospodov udeležilo. Ne vemo, zakaj nas niso bližnji Prekdravščani počastili. Po godu je človeku, ako ima priliko s svojimi omikanimi sonarodniki in sodelavci se sniti, razgovarjati in posvetovati; duh se okrepi in prerodi osebujo takim, ki navadama svoje dneve v kakem zakotnem kraju životarijo ne imajoči primerne družva na razgovor. Vsa razprava se je bližala parlamentarnosti. Modri vodnik duhovne skupščine so, kakor knezovladiški poverjenik, na vprašanje: so li skupščinarji za to, kar so za odgovor napisali, ali kar bodo govorili, neodgovorni in neurazljivi ali ne? blagovolili naznaniti, da ima vsak skupščinar pravico, svoje čute in misli svobodno razkrivati. Tako je pošteno, pravično in ustavno. Posebne vrednosti za nas je bilo to, da se je po želji pokojnega kneza in vladika Slomška tudi v slovenski besedi odgovarjalo in posvetovalo, kakor je pristojno slovenskim duhovnikom v slovenski vladikovini na slovenski zemlji. Tedaj se je konči nekoliko spolnila oporoka prvega mariborškega vladika. Trdno nado gojimo, da prihodnjič več tega v svojem lepem jeziku na posluš dobimo. — Druga važna reč je, da smo

soglasno (kdo ne pozná cene trdne skupnosti?) prosili preč. knezovladiškega stolništva, naj blagovoli naročiti, da se priimki v vseh župnih maticah, to je, v krstnih, mrtvaških, ženitvenskih itd. knjigah v slovenskem, od vlade potrjenem pravopisu pišejo; taisto naj bi se godilo tudi v duhovniških imenikih. — Enoglasno se je tudi odglasovalo, da Viktorinje (podporni zavod za uboge dijake) v Mariboru ustanovljeno pri vladiskem sedežu ostane, vsaj so tudi podporniki osebujo novi Laboščani temu zavodu darovali za Maribor, kjer jim je mladež bliže roditeljem na obisk in pozved, kako napreduje; želi se tudi, da ta Slomšekov spomenik na tvorišču izprva določenem stoji. — Vredno je omeniti, da je društveni jezik med duhovniki skoro navadno slovenski. — Radi naznanjamo, da je prevzvišeno knezovladištvo labodsko dovolilo duhovnikom pantalone nositi, kakor obleko primerno omikanejšemu svetu. Srečno tedaj vi blatni topovi, ki ste nas dolgo let glodali, noge kvarili in žulili! Za plačilo vas vse spozagovzdimo, da bodete lože v starinarski ropotarnici mirno počivali; le počivajte pokojno, in nikoli več se ne prikažite do sodnega dne ne! — Na Ptujju je v malo dneh okoli 25 novih društvenikov k čitavnici pristopilo. Dobro znamenje, da se pojmovi čisté in da setev krivih prerokov, ki so se že celó skrčili, sada ne rodi. Pametni Ptujčani previdivši, da so jim nekteri trobentači ali samovoljni ali nastavljeni lažniki na vès glas trobili, so slovó vzeli od njihovega nauka. Največ je pačilo žvekanje, da se v čitavnici ne bode nikak drug časnik prebiral, kakor sami slavenski; prepričavši pa se te dni, da imamo časnike skoro v vseh avstrijskih jezikih, vrlo se zbirajo v mlado omikališče. Slava umnim Ptujčanom! kmalo previdijo, da to početje ni nikakoršno kaljenje mirú ali snova kakih spletek, marveč snova dušnega življenja in napredka, prilika mičnih zabav in veselíc, vabilo boginje modrice v starinski Ptuj. Gosp. Cafov Oroslav nam je obečal slovensčino razlagati, česar nam je treba kakor postrvi bistrice, da se društveniki polagoma privadijo lepote domače besede. Daj brate, daj! da se Tvojih klenih in trudno nabranih znanosti konči nekaj v naše možgane preseli. Kolik kvar, ako bi ž njimi samo svojim sobicam nagajal!

Iz poreške okolice v Istri 25. rožnika. — č. — Rodoljubu se srce živega veselja širi, kadar bere dopise iz slovenskih krajev o narodnih svečanostih, in kako se povsod narodni duh budí; al otožnost se ga loti, kadar se ozrè na tukajšnji slovenski narod, vès otrpnjen za svoj živelj. Ker talijanščina nosi zvonec, nima možakov, ki bi za oživljenje narodnega duha skrbeli. Le ena zvezda se mu je prikazala, ki ga ljubeznjivo osvetliva — dobra in mila mu — al žalibože, da njene žarke večkrat prekrijejo slavenstvu neprijazne megle. Ne samo, da hira narodni živelj med tukajšnjimi Slovani, tudi njihovo premoženje gré rakovo pot; revščina je očitno od leta do leta večja. Najlepše zemljišča poreškega okrožja in morda vse Istre se razprostirajo na južno-iztočni strani mesta Poreča. Med nizkimi holmci so lepe plodne njive, z brajdami obsajene, plodne senokoše in pa hrastovi gozdje, ktere vsako sedmo leto za drva posekajo; debelejše na poldrugo ped dolge valjarčke, tanjše pa na poltretjo ped dolge okleške presekanke v Trst in Benetke za kurjavo prodajajo. Gozde tako čisto posekajo vsaki pot, da ne grmič ne ostane; v sedmih letih je sopet drevje do štirih sežnjev visoko in pri tleh kot srednje žrdí debelo. Na eni v tej strani ležeči senokoši, ki meri štiri orale in pol, so letos o prvi košnji kakih 315 centov (21 voz s štirimi volmi) najboljšega sená nakosili; še dvakrat jo bojo kosili, ako prav ne pritisne prevelika suša. In vendar v tej okolici

stanovniki najbolj lezejo v revščino. Suša tare te kraje; od kresa do kimovca sploh ni pravega dežja; trtna bolezen že kakih 12 let pokončuje grozdje; kmet je zgubil zaupnost pri kapitalistih in trgovcih, po 7, 8 in 9 gold. mora turšico za živež na menjice (cambiale) do 5 ali 6 mescev plačevati, v tem, ko se za gotovi denar po 4½ gold. dobí, in še Bog, da mu jo kdo zaupa. Na ta način malo po malo pride zemlja v roke meščanu, ki jo potem zopet kmetu prepusti, da jo obdeluje za polovico pridelka. Tako pa gré zemljišče še bolj pod zlo. Meščan ne skrbi za drugo, kot da dobí svojo polovico gotovega pridelka; kmet pa nemarno obdeluje zemljo, ktera ni njegova in od ktere ima pravico le do polovice pridelka. Tako pa pride, da od pridelka večkrat ni kaj za razdelitev. Vendar veliko bi se dalo zboljšati, ako bi kmetje napredovali v gospodarstvu in da bi več dobrih izgledov in podukov imeli. Zemlja je sama na sebi dobra in plodna, in dobro obdelana bi pri vsi suši še dober pridelek dala. Sadje nekterih plemen tudi dobro rodi, kakor: hruške, češnje, orehi, mandeljni, marelice in smokve; al ne sadijo ga kakor bi imeli, izgovarjaje se, da to ni za naš kraj. — Rad bi peljal vsakega, ki to trdi, v škofijski vrt v Poreče, da bi se prepričal, da sadje rodi v tem kraju. Vidil bi hruške, vse tako polne, da se drevesa šibé, in da polne zaroda tako rastejo, da od lanske spomladi do letošnjega kresa so čez seženj dolge in čez palec debele mladike pognale, in to na kutino cepljene drevesca, ki sploh niso kaj rašče. V tem vrtu so že meseca maja imeli repo debelo kot tisti hlebčki, ki jim Kranjec „prešče“ pravi, in to brez posebnega obdelovanja. Loze imajo vsako leto polne, zdrave, kjer jih sumporajo, in tako velikanskih grozdov, da človeka spominjajo obljubljenе dežele; po 1 do 1½ čevlja so bili že v cvetji dolgi. Res, da take rastljivosti ni na vsakem kosčku zemlje; al iz tega se vendar očitno vidi, da kraj je za sadje. Le ljudje niso za sadje. Milostljivi poreški škof, skrbni za večni in časni blagor svojih ovčic, v vsaki priliki delijo zlate nauke o poljedelstvu, sadjoreji, sumporanjí vinske trte itd.; tudi so že veliko centov sumpora manj premožnim darovali. Le škoda, da njih nauki se pogostoma zgublajo kot glas upijočega v puščavi! — Letina dosedaj dobro kaže, kot vsako leto do kresa, potem se je pa navadne suše bati, ki turšico rada brez klasa posuši, posebno na borno obdelanih njivah. Vinske trte so tudi nekoliko zaroda pokazale, posebno tiste, ktere so bile lani sumporane. Svilni črviči so se večidel zlo slabo obnesli. Cena za funt galete (kokonov) je v Poreču po 1 gold. 20 sold. do 1 gold. 40 soldov.

Iz Proseka 7. mal. srpana. ** Preteklo nedeljo smo imeli volitev novega župana. Naša želja, da bi si izvolili pravega moža za župana, nam je bila spolnjena. Dobili smo gosp. Ivana Nabrgoja, vrlega Slovenca, ki se pri vsaki priložnosti za domačo reč krepko poteguje in naših pravic brani. — Kar se slovenščine tiče, se tukaj prav lepo razširja; veselo cvetè in lep sad obeta. Naši kmetje se pred malo leti niso drugače pogovarjali kakor večidel le po laški, al zdaj se je vse spremenilo; oni le slovenski jezik govorijo in lepo čisto, ko je poprej, kakor je znano, bilo polovico laških besedi vmes; knjige, časnike in vse, kar le morejo v roke dobiti, pridno čitajo. Al primernih bukev nam manjka. Ravno to pa je nektare domorodce navdušilo, da bi tukaj knjižnico osnovali, ako se je zadosti udov bode vdeležilo. Jako koristna bi bila. Zato Bog daj srečo! *)

Iz okolice Ajdovške na Goriškem 10. jul. S. —

*) Zadnji kos dopisa smo — menda brez zamere — izpustili, ker lanska reč je letos že zastarana. Vred.

Nemila smrt nam je v žalost vsej okolici pokosila gosp. Antona Godina, ki je bil dober oče ubogim in mnogim veliko zaslužka dal. Rajni gospod pa je bil tudi domoljuben mož in velik podpornik mlade čitalnice naše. Velika množica ljudstva se je sebrala 25. junija pri pogrebu njegovem. Naj blagi mož v miru počiva! Ve „Novice“ pa svetu razglasite žalost našo.

Iz Jelšan 8. julija. P. — Kakor se čuje iz drugih krajev, da letina dobro kaže, tako so se tudi naši kmetje nadjali letos posebno dobre žetve. Mislili so, kar jim je lani suša vzela, da jim bode letošnje leto povrnilo. Al! zadela je tri vasi nemila osoda: v sredo večer med enajsto in dvanajsto uro pribobni od severja strašen vihar; debela toča se vsuje, in v malo minutah je bil pridelek pokončan. Žalostni so drugi dan polje ogledovali, ali je še kaj ostalo; in res še ni bilo do čistega vse potolčeno. Al mili Bog! drugi dan popoldne privedjé od večera še huja nevihta, in sicer dvakrat zaporedoma na istem mestu. Kar je bilo od prejšnjega večera še ostalo, sta silna toča in strašna povodinj drugi dan pokončala. Bog se usmili ubogega kmeta!

Iz Bistrice na Notranjskem. Drage „Novice“! Nesle ste po mili domovini glas o rojstvu naše čitalnice; naznanite še tudi, da 7. avgusta zvečer ob 8. uri bomo z „besedo“ slovesno obhajali njeni prvi praznik. Začasni odbor vabi s tem prav prijazno vse društvenike, vse narodne čitalnice in vse rodoljube iz vseh krajev k tej veselici. Nadja se mlada novorojenka naša, da bode povsod prijazno sprejeto to njeno prvo vabilo in da pride od blizo in dalje mnogo rodoljubov, da bo tako na meji naših bratov Hrvatov veselje toliko večje, ker pričakuje tudi od tod mnogo gostov. Program „besede“ se kmali razpošlje. — Ob enem tudi vabi odbor vse rodoljube, kateri hočejo pristopiti v naše društvo, naj mu blagovolijo to naznaniti. Ker so pravila naše skoraj v vsem enake pravilom drugih čitalnic, naj postavimo tù le to, da plačajo tukajšnji društveniki, ki pristopijo s svojo rodovino, 8 gold. nov. dn., samci po 6 gold. na leto in pri vstopu 2 gold. vpisnine, zunanji plačujejo po 3 gold. na leto.

Začasni odbor národne čitalnice v Bistrici na Notranjskem 10. julija 1864.

Iz Planine 4. julija. V. T. — Nate drage „Novice“ par vrstic iz naše okolice. Veliko se je že iz naših domačih krajev pisalo o godbi in petji; gotovo je, da domovina naša lepo napreduje v tem; živa priča tega je snovanje pevskih društev in kjer je mogoče tudi glasbe v mestih in trgih. Ni dolgo, kar sem bil v Postojni, in tam sem slišal domačo glasbo tako izvrstno, da sem se čudil. Dobili so namreč nedavno za muziko novega vodja g. A. Salmiča, kateri za to, kar je v kratkem času dovršil, res zasluži očitno čast in hvalo. Hvala pa tudi vrlim Postojnčanom, ki gospod Salmiča krepko podpirajo, da lahko z veseljem dovršuje svojo nalogo. Ne davno so tudi v Postojni pevsko društvo osnovali, ktero šteje že mnogo udov. Kako pa pri nas v Planini? bodo vprašali častiti bravci. Ako Bog dá, vam morem tudi iz našega kraja kmali kaj veselega naznaniti.

Iz Kranja 10. julija. T. — Mnogokrat že smo čuli prelepo petje radolških pevcev. Omenjeno je bilo že v „Novicah“ s zasluženó hvalo; al nismo jih slišali še pri nobeni „besedi“. Menda zato tudi niso bili omenjeni v zadnjem popisu velike naše „besede“, ker so še le po „besedi“ v čitalnici peli in res prav izvrstno peli. Očitno tedaj razglašamo željo, da bi se vrli gospodje pokazali kadaj na odru in bi večje skupščino razveselili s svojim prijetnim in ginljivim petjem. — Zvun Kranja in Loke na Gorenškem ni slovenskega pevskega društva; veliko važnost imajo toraj radol-

ški pevci za gorensko stran, kar se tiče narodnega petja; kajti le po društvih se petje širi med narodom, in prav to je za Gorenško sila važno. Sosedje gorenški! stopite torej v ožjo zvezo, osnujte pevsko društvo, ako Vam je čitalnica Herkulevo delo, in pomagajte narodni omiki tudi v tem obziru na noge.

Iz Smlednika 8. julija. M-b-j-v. — Te dni pridejo k meni trije pogorelci prosit milošine; na vprašanje: ali imajo ubožno pismo od župana, mi pomoli eden izmed njih listek, na katerem je bilo od besede do besede od črke do črke natanko tako-le pisano: „Cete Fikat Womit Von denn ge Fertigten gemaide Forssande Bessättiget wird das A— G— Kaischerbesitzer Von P— Has Nr. 18 durch denn 24. april 1864 Aus Gebrochen Fainrus brut ann sein ganze Gab und Gut gekomen icst Arts gemaide P— am 24. April 1864 Giltik Frr 8 Monat J— S—.“ Ubogi papir, kako si potrpežljiv! si mislim, prebravši ta „Cete Fikat.“ Naj nam pové dragi župan sam: ali bi ne bil še v sanjah spisal bolj pametnega spričala v domačem jeziku, kakor je ta „Cete Fikat“, ki mu je gotovo veliko veliko truda prizadjal, da ga je spravil na papir v jeziku, ki ni nikomur podoben? Zajec ni za boben!

Iz Ljubljane. Njih Veličanstvo cesar so blagovolili po najvišem sklepu od 26. junija t. l. prečastitega gospoda kanonika dr. Jan. Pogačarja za stolnega dekana v Ljubljani izvoliti na mesto umrlega gosp. K. Zorna.

— C. k. državno ministerstvo je dovolilo začetek 5. razreda više ljubljanske realke prihodnje šolsko leto, in je razpisalo konkurs za 5 učenikov. Kakor slišimo, je le še enega učenika treba, da je potem število učenikov za celo višo realko dopolnjeno.

— Tudi ljubljanski mestni zbor se je obrnil do vodstva južne železnice, naj bi tista fužinarska delavnica (walzwerk), ktera se ima iz Gradca preseliti v Kanižo, se prestavila v Ljubljano. (Poglej današnji dopis „iz Celja.“)

— Ljubljanska nekdanja cukrarnica (Zuckerfabrik) bode mehikanska kosarna. Kdo bi bil to kadaj mislil in vendar je tako. Znano je, da v našem cesarstvu hoče novi cesar mehikanski nabrati 6000 prostovoljcev, ki grejo za vojake (soldate) v Mehiko. Treba je pa za to zbirališča, predno odrinejo čez Trst v Ameriko. Gosp. Pongrac je vladi ponudil svoje velikansko poslopje na Poljanah, v katerem je popred cukrarnica bila, in sprejela ga je, ker je popolnoma pripravno za to. Od 15. dne t. m. noter do meseca januarja prihodnjega leta bode tedaj to poslopje kosarna.

Ze se predeluje za njo. Vstreženo bode vladi mehikanski pa tudi lastniku poslopja, ki, kakor smo slišali, prejme za ta čas 14.000 gold. najemščine. — Podoba je po vsem, da nekdanja cukrarnica ostane kosarna tudi vprihodnje. Res je tudi to poslopje za kosarno vse pripravno, ker je velik prostor pred hišo, voda blizo itd.

— Mnogospoštovani naš rojak, g. Peter Kozler, je g. denarničarju Maticе slovenske poslal 100 gld., da Razdrško občino (sosesko) vpiše za vstanovnico tega društva in da ona potem brez plačila dobiva na vedne čase vse knjige, spise in sploh vse dela, ktere bode Matica na svitlo dala. Županii pa je v Razdrto naravnost iz Dunaja poslal prve 3 iztise svojega novopomnoženega „zemljevida slovenske zemlje.“ Gosp. Peter Kozler je s tem lepim darilom razodel, da visoko ceni čast, ktero mu je županija skazala s tem, da ga je izvolila za svojega občinarja (srenjčana).

— (Iz poslednje seje kupčijske in trgovske zbornice.) V poslednji seji 6. julija so se obravnavale nekatere važne stvari, na priliko: razstava obrtnijstva v Trstu,

— da ljubljanska pošta vsacega sprejme, kdor se želi na gorensko stran peljati s pošto celovško in beliško, — da bi se zbornične obravnave štenografije itd. Oglasnik „Novic“ bode naznanil vse to bolj na drobno, čeravno ne tako natanko, kakor bi treba bilo. Vidi se, da je po novih odbornikih prišlo nekako več življenje v zbornico. Dobro! Zbornica že tako sama po sebi ne more opraviti mnogo, še manj pa, ako ni polna življenja. Čeravno smo gledali to sejo le bolj od deleč, smo si vendar v svoj pametnik ali vormerkbuch zapisali to in uno, in tako bomo storili tudi drugi pot. Ker pa bi ta zapissek brez prida bil, ako bi obležal med papirjem, naj očitno povemo, kaj nam je v tej seji všeč bilo, kaj pa ne. Všeč nam je bilo, da je prišla saj polovica odbornikov; všeč pa nam ni bilo, da polovica stolov je bila prazna; kdor sprejme volitev, naj tudi dela; — da seje niso dopoldne, nam je všeč; saj srajca je človeku bliže kot suknja in odborniki imajo tudi svoje lastne opravila, ktere grejo pred javnimi; al ravno iz tega vzroka nam ni všeč, da se začne seja že ob treh popoldne, namesti ob 6. ali 7. uri zvečer; — da pred sejo tajnik zapisnik bere, nam je všeč, da vsak odbornik, tudi tak, ki ga v prejšnji seji ni bilo, si spomne poslednjih obravnav; al ni nam všeč, da tajnik zapisnik tako tiho in hitro bere, kakor da bi ga bral le sam za se; — všeč nam je bilo, da so pomenki bili večidel prav živi; všeč pa nam ni bilo, da se je pogostoma vse vprek govorilo brez parlamentarnega reda, in da predsednik ni nikoli zvonca zgrabil, večkrat prav potrebne; — všeč nam ni bilo, da predsednik in tajnik zapisnik včasih po svoje naredita; všeč pa nam je sklep, da se govori bojo v prihodnjih sejah štenografili in da posnetek iz brzopisov pride na dan, pregledan po dveh odbornikih. — Drugi pot zopet pridemo poslušat, da vidimo, kako in kaj. Glosator bode takrat zopet svojo povedal, pa — brez zamere.

— Knjige Mohorjevega društva so ravno prišle iz Celovca; družniški udje ljubljanske dekanije jih dobé pri gosp. Lésarju, ki ob enem tudi prejema letnino za 1865. leto.

— Imenitni dunajski očesni zdravnik dr. R. Koller pride danes v Ljubljano, kjer bode v gostivnici Maličevi kaka dva dni ostal. Kdor želi pomoči njegove, naj se oglasi k njemu.

— Slavnoznan pisatelj slovenski gosp. Mat. Cigale, vrednik c. k. državnega zakonika, je iz Dunaja prišel v Ljubljano, odkodar se je te dni za zdravja voljo podal na svoj dom v Črni vrh. — Med svojimi gosti šteje Bled letos tudi dunajskega župana dr. Zelinka.

— Iz štatističnega sestavka, ki ga je napravilo deželno računstvo, se vidi, da preteklo leto je bilo vstreljenih na Kranjskem 7 starih, 14 mladih volkov, 2 volkulji, 2 stara medveda in 1 mlad medved. Ker za starega medveda znaša strelščina (talja) 31 gold. 50 kr., za mladega 10 gold. 50 kr., za starega volka 21 gold., za volkuljo 26 gld. 25 kr., za mladega volka pa 10 gld. 50 kr., se je iz deželnega denarja za vse te pokončane zveri lani plačalo 420 gold.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

C. kr. državno ministerstvo je z razpisom od 8. dne t. m. naznanilo vsem deželnim poglavarstvom, da je turška vlada prepovedala, da se iz Turčije za več časa ne smejo ne goveda ne ovce in kozé v nobeno unanjo deželo prodajati; vzrok te prepovedi so kuge, ki so Turčii, zlasti v Bosni in Ercegovini, toliko živine pobrale, da jih zdaj sama nima zadosti. — C. k. general Filipović, izvoljeni kralj. komisar prihodnje srbske skupščine, je prišel 8. dne t. m. na Dunaj, da